

SOTSIAALSE REHABILITATSIOONIPLAAN NR K00000000

Koostaja: Puu All AS, registrikoodiga 0123456, asukohaga Puu 1, Metsa linn, 12345
Laane vald

Koostamise eest vastutav: Lille Leht, tel +372 9876 5432, e-post: lille@leht.eie

Rehabilitatsiooniteenuse saaja: Marja Kobar
Isikukood: 123456789
Vanus: 66
Elukoht: Niidu 2-6, Karja küla, 45612 Kopli vald
Telefon: +372 5555 5555
E-post: marjakobar@marjakobar.eie
Suhtluskeel: eesti

Seaduslik esindaja...²
Isikukood: 123456789
Elukoht: Niidu 2-6, Karja küla, 45612 Kopli vald
Telefon: +372 5555 5555
E-post: marjakobar@marjakobar.eie
Suhtluskeel: eesti

¹ Rehabilitatsiooniplaani number = teenusevajaduse otsuse number

² Seaduslik esindaja on lapse vanem või piiratud teovõimega kliendi eestkostja

1. REHABILITATSIOONIPLAANI A-OSA (KLIENDI ANDMESTIK)¹

ALUSHARIDUSE OMANDAMINE

Juhul, kui klient omandab alusharidust, siis märgitakse alushariduse omandamise viis, asutuse nimi ja kontaktandmed. Vajadusel lisatakse kommentaar - kodune, tavalasteaed, tavalasteaia erirühm, erilasteaed.

HARIDUS

Kliendi kõige kõrgem omandatud hariduse tase.

Põhiharidus, keskkharidus, kutseharidus, keskeriharidus, kõrgharidus, muu; vajaduse korral kommenteerida – hariduseta, lõpetamata, haridus omandamisel, muu.

Põhihariduse juures täpsustada, kas põhikooli riiklik õppekava või riiklik lihtsustatud õppekava (sh lihtsustatud õpe, toimetulekuõpe või hooldusõpe) või individuaalne õppekava; õppevorm (tavaklass, väikeklass, ühele õpilasele keskendatud õpe, koduõpe, haiglaõpe, eriklass, erikool, eriprogramm vm) ja õppekeskkond (nt tugispetsialistid, spetsiaalse ettevalmistusega õpetajad, viipekeel vm). See annab olulist teavet kliendi individuaalse arengu, hariduslike erivajaduste, toimetuleku- ja osalusvõime kohta. Muu puhul nimetada või kirjeldada, mis see on.

OMANDATUD ERIALA VÕI KUTSE

Sh eriala või kutse, mida klient on omandanud praktilises õppes ise.

SOTSIAALNE STAATUS

Näiteks: kodune, õpilane, üliõpilane, töötab, ei tööta, vanaduspensionär, töötav üliõpilane/õpilane vm. Muu puhul nimetada, mis see on.

Juhul, kui ei tööta, siis kirjeldada, kas ei ole kunagi tööl käinud, otsib tööd, kaua on töötanud, kas on registreeritud töötuna või mitte jmt. Töötamise korral märkida ametikoha nimetus, koormus, töökorraldust puudutav info jmt.

PUUDE RASKUSASTE JA KEHTIVUS

Info edastatakse rehabilitatsiooniteenuse osutajale teenusevajaduse otsusega X-tee kaudu Sotsiaalhoolekande portaalis.

TÖÖVÕIME ULATUS

Sh töövõime kaotuse protsent või invaliidsusgrupp.

¹ A-osas peavad kõik nõutud andmed saama kajastatud. Juhul, kui näiteks ei ole võimalik tuvastada kliendi perekonnaseisu, siis selliselt tuleb ka märkida. A-osa andmed on olulised võrgustikutöös.

PEREKONNASEIS

Vallaline, abielus, elab koos elukaaslasega, elab abikaasast lahus, lahutatud, lesk vms.

ELUKORRALDUS

Iseseisvalt, elamine kõrvalabiga (pere tugi, hooldaja, isiklik abistaja, tugisik), sotsiaal- või raviasutuses vms.

SOTSIAALVÕRGUSTIK

Peab sisaldama lähivõrgustikuna leibkonnaliikmete infot: nimesid, vanust, seost kliendiga; formaalse võrgustiku (KOV, hooldekodu, lasteaed, kool, perearstikeskus, töötukassa, tööandja vmt) liikmete (asutuste) nimesid, kontaktandmeid, seost kliendiga jne ja infot kellega võrgustikuliikmetest on rehabilitatsioonivajaduse planeerimisel koostööd tehtud.

OSUTATAVAD TEENUSED²

Nende sotsiaal- ja muude teenuste (rehabilitatsiooni, erihoolekande-, KOV, tervishoiu-, haridus- jm teenused), mida kliendile osutatakse ja mida on viimase kahe aasta jooksul osutatud, nimetused ja eesmärk, osutaja nimi, kontaktandmed. Kas kliendil on esmasandil abi kätte saadud (tervishoiuteenus, KOV-i teenused)? Kui klient ei ole saanud teenuseid, siis märkida ka sellekohane info. Lahtrit mitte tühjaks jätta.

2.SOTSIAALSE REHABILITATSIOONIPLAANI B-OSA (TERVISEOLUKORRA, TEGEVUSVÕIME, OSALUSE JA KESKKONNATEGURITE (SH SOTSIAALSE KESKKONNA) UURING JA PÕHJENDATUD HINNANG)²

Iga valdkonna juures viidata allika(te)le, kust info on saadud. **Teenuse soovitusel puhul märkida, milliseid osalus- ja soorituspiiranguid soovitatud spetsialisti kaasamine lahendada aitab.** Juhul, kui kõikide valdkondade puhul on info saadud samast allikast, siis võib käesoleva osa alguses nii ka kirjutada (näiteks: kogu tegevusvõimet kajastav info on saadud kliendilt küsitluse teel) ja pole vaja allikat iga valdkonna juures eraldi nimetada.

ISESEISEV TOIMETULEK; KÕRVALABI, JUHENDAMISE JA JÄRELEVALVE VAJADUS

TEGEVUSVÕIME UURING: *Toimetulekuoskuste hindamine, iseseisvus ja teistest sõltuvus, kohanemisvõime, elamistingimustest ja majanduslikust toimetulekust lähtuv iseseisvus. Kirjeldatakse tervise seisundit sh psüühikahäiret ja raviskeemi järgimist ning toimetuleku seost terviseolukorraga ja haigusteadlikkusega jmt koos viitega infoallikale. Uuriti mida, kuidas? Olukorra kirjeldamisel arvestada, et klient ei tule iseseisvalt toime, kui ta vajab kas kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet. Nt juhul, kui klient paneb ise riidesse, kuid ei suuda valida ilmastikule sobivaid rõivaid, siis ta riietumisega iseseisvalt toime ei*

² Juhul, kui näiteks lisavajadustega klient õpib põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel rakendatud meetmetel arengu toetamiseks või temale osutatakse toetavaid teenuseid haridussüsteemis (näiteks logopeed), peab rehabilitatsiooniplaanist selguma miks klient vajab täiendavalt arengu toetamiseks rehabilitatsiooniteenust või ei vaja. Rehabilitatsiooniplaanist peab selguma miks juba rakendatud meetmed ei ole olnud või on piisavad arengu toetamiseks.

tule (paneb ise riidesse, kuid vajab juhendamist riiete valikul) ja see peab kirjelduses välja tulema.

Kuni 16-aastase lapse tegevusvõimest tuleneva kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve vajadus, mis on tingitud erivajadusest (vajab regulaarset kõrvalabi või juhendamist väljaspool oma elamiskohta vähemalt korra nädalas; vajab kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet igal ööpäeval; vajab pidevat kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet ööpäev läbi).

Näidisküsimused: Kas laps ei tule paelte sidumisega ilma kõrvalabita toime erivajadusest tulenevalt või vajab lapsevanem juhendamist, kuidas õpetada lapsele paelte sidumist? Kas ja mille osas on lapse kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve vajadus suurem kui eakohaselt arenenud ja tervetel samaealistel lastel? Kuidas suurem abivajadus on tagatud? **Millised osalus- ja tegevuspiirangud kliendil esinevad? Millega klient ise hakkama ei saa oma igapäevaelus lähtudes terviseolukorrast? Kuidas tuleb klient iseseisvalt toime kodukeskkonnas? Näiteks pesemine.**

PÕHJENDATUD HINNANG:

Uuringust selgus, et sellepärast on nii... Näiteks: Lapse vanusest tulenevalt ei oska laps iseseisvalt ravimit doseerida ega manustada ja seetõttu vajab laps pidevat järelevalvet raviplaani järgimiseks.

SOOVITUSED:

Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi... Näiteks: Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Millise teenusega ja millist meetodit kasutades on võimalik toimetulekut parendada?

PSÜHHOLOOGILINE TASAKAAL

TEGEVUSVÕIME UURING:

Käitumise ja emotsionaalse seisundi hindamine, suhtlemis- ja kontaktivõime ning koostööoskuste hindamine, kognitiivsete protsesside, isiksuseomaduste hindamine. Õppija või töötaja puhul hinnata, kuidas isiksuseomadused sobivad valitud erialaga. Uuriti mida, kuidas?

Näidisküsimused: Milline on emotsionaalne seisund ja käitumise eripärad? Kas esineb suhtlemisraskusi ja milles need avalduvad? Millisel tasemel on koostööoskused? Kas esineb kognitiivsete protsesside häirumist ja milles see väljendub? Millised isiksuseomadused prevaleerivad? Kuidas eelõeldu mõjutab iseseisvat toimetulekut?

PÕHJENDATUD HINNANG: Uuringust selgus, et sellepärast on nii...

SOOVITUSED:

Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi... Näiteks: Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Millise teenusega ja millist meetodit kasutades on võimalik toimetulekut parendada?

ÕPPIMINE JA HARIDUSE OMANDAMINE

Õpioskuste hindamine sh hariduslikud erivajadused, kutseõppesobivuse psühholoogiline hindamine, kutsevaliku perspektiivide hindamine lähtudes kliendi motivatsioonist, püsivusest, võimetest sh kommunikatsioonivõimest, õpikeskkonna ja - protsessiga seonduvate abivahendite sh toetavate tegevuste vajaduse välja selgitamine. Milline on õpioskuste tase ja peamised puudujäägid selles osas? Millised on hariduslikud erivajadused? **Kõnehäire puhul palume märkida kõnehäire täpsustus ja raskusaste.** Milliseid õppimist toetavaid abivahendeid/abi vajab? **Kas õpiabi on kättesaadav ja tagatud?** Õppija kohta küsida infot õpetajalt/kursusejuhendajalt/praktikajuhendajalt. Kirjeldusest peab selguma, kuidas ta tuleb toime õppetööga ja praktikaülesannetega.

<p><i>Milline on iseseisev suhtlemisoskus või vajadus kasutada suhtlemisel abivahendit sh sotsiaalset tuge, teise isiku abi? Millised on eeldused kutse omandamiseks?</i></p> <p><i>Uuriti mida, kuidas?</i></p>
<p>PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Uuringust selgus, et sellepärast on nii...</i></p>
<p>SOOVITUSED: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi... Näiteks: Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Millise teenusega ja millist meetodit kasutades on võimalik toimetulekut parendada?</i></p>

<p>TÖÖLE SAAMINE JA TÖÖL PÜSIMINE</p> <p>TEGEVUSVÕIME UURING: <i>Kutsesobivuse ja töövõimaluste hindamine lähtudes füüsilisest- ja emotsionaalsest tegevusvõimest, tegevuseelduste hindamine ja uurimine, tegevusvõimet mõjutavate muude tegurite nagu käeliste oskuste hindamine. Hinnata nii füüsiliste kui vaimsete võimete vastavust valitud erialal töötamiseks. Kellena töötab, millise koormusega, töö korraldust puudutav info (näiteks. töötab osaliselt kodus, aga käib ka välislahetustes jne). Oluline kirjeldada ka seda, miks ei ole tööle saanud või tööl püsinud. Uuriti mida, kuidas?</i></p> <p><i>Näidisküsimused: Millised on tegevuseeldused? Kellena ja millise koormusega töötab? Milline on töö iseloom? Milliseid terviseolukorrast tulenevaid raskusi esineb tööülesannete täitmisel? Milline on töökorraldus (töötab kodus, käib lahetustes jne)? Kas tehtav töö on sobiv (vastab tegevusvõimele, oskustele)? Kas on vajalik ümberõpe? Milline töö on sobiv, arvestades tegevuseeldusi? Miks ei ole tööle saanud või tööl püsinud?</i></p>
<p>PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Näide: Uuringust selgus, et kliendil on töövõime säilitamine raskendatud tervisprobleemide tõttu – füüsiline võimekus ja üldine sooritusvõime on langenud (kirjeldada konkreetse kliendi füüsilise võimekuse ja sooritusvõime langust võrreldes eelnevaga).</i></p>
<p>SOOVITUSED: <i>Näide: klient vajab kõrvalabi töö juures – töö kohandamist vastavalt kliendi võimekusele ja sooritusvõimele. Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Millise teenusega ja millist meetodit kasutades on võimalik toimetulekut parendada?</i></p>

<p>SOTSIAALNE AKTIIVSUS</p> <p>TEGEVUSVÕIME UURING: <i>Kliendi kaasatuse hindamine sh võimalused, osalusvõimet pärssivate näitajate välja toomine ning arendamisvõimaluste hindamine. Uuriti mida, kuidas?</i></p> <p><i>Näidisküsimused: Kui tegemist on lapsega, siis kas laps on kodune, käib koolis või lasteaias ning millega tegeleb vabal ajal (trennid, hobid)? Mis on tervislikust seisundist tingitud piirangud, mis takistavad ühiskonnaelus osalemist eakaaslastega samal tasemel? Millist abi vajab klient olukorra parendamiseks?</i></p> <p><i>Millistes kogukonnategevustes osaleb? Millised võimalused selleks elukohas on? Mis takistab ühiskonnas osalemist ja mida on vaja teha takistuste mõju vähendamiseks? Milliste võimete arendamine suurendaks ühiskonda kaasatust? Millist sotsiaalset tuge klient vajab oma toimetuleku parendamiseks?</i></p>
<p>PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Uuringust selgus, et sellepärast on nii...</i></p>
<p>SOOVITUSED:</p>

Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi...

ELUKOHA VÕI TÖÖKOHA VÕI MUU TEGEVUSKOHA KOHANDAMINE

TEGEVUSVÕIME UURING:

Nimetada, millised kohandamised on tehtud või/ja vajalikud. Uuriti mida, kuidas?

Näidisküsimused: Kas elu –või tegevuskoht vastab vajadustele? Milliseid kohandamisi on tehtud või vaja teha? Kas töökoht vastab vajadustele? Kuidas on töökoht kohandatud? Milliseid kohandamisi on vaja teha?

PÕHJENDATUD HINNANG:

Uuringust selgus, et sellepärast on nii...

SOOVITUSED:

Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi... Näiteks: Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Millise teenusega ja millist meetodit kasutades on võimalik toimetulekut parendada?

ABIVAHENDI KASUTAMINE³

TEGEVUSVÕIME UURING:

Nimetada, millist abivahendit kasutab ja/või vajab ning millises keskkonnas – kodus, tööl, huvialaga tegelemisel, õppetöös, sportides jne. Uuriti mida, kuidas? Juhul, kui ei vaja abivahendit, siis nii ka kirjutada.

Uute vajalike abivahendite puhul märkida abivahendi nimetus, ISO-kood vastavalt sotsiaalhoolekande seaduse § 48 lõike 2 alusel kehtestatud abivahendite loetelule, vajaduse põhjendus ja millises keskkonnas klient seda vajab (lasteaed, kool, kodu, töö, vaba aeg, avalik ruum või universaalne)

Näidisküsimused: Kas kasutatav abivahend on sobiv? Mille tõttu kasutatav abivahend ei ole sobiv? Milline on sobiv abivahend? Miks?

Hinnata ka toimetulekut koos abivahendiga.

Selgitada alternatiivse suhtlusvahendi kasutamist. Näiteks milline on täiendavate abivahendite vajalikkus suhtlustahvlite kasutamisel - mis on kliendi lemmikteemad, sõnavara suurus ja jõukohased lausekonstruktsioonid.

PÕHJENDATUD HINNANG:

Uuringust selgus, et sellepärast on nii...

SOOVITUSED:

Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi...

Näiteks: Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Millise teenusega ja millist meetodit kasutades on võimalik toimetulekut parendada?

³ Abivahendit mõistetakse laiemalt, kui riigi või KOV toetusega soetatavat. Pärast insulti võib käe tunnetuslikkuse ja liikuvuse taastamise abivahendiks olla nt nagadega kummipall.

2.1 REHABILITATSIOONIPLAANI B-OSA PSÜÜHIKAHÄIREGA ISIKUTE KOHTA

VAENULIKU JA/VÕI OHTLIKU KÄITUMISE ESINEMINE sh oht teistele või varale
TEGEVUSVÕIME UURING JA PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Milles vaenulik/ohtlik käitumine avaldub? Millistes olukordades see avaldub? Mille põhjal hinnang antakse? Kui näiteks klient ei saa aru elu ja surma fenomenist, kuid armastab teistele öelda: „Ma tahan su ära?“, siis kas see on vaenulik ja/või ohtlik käitumine selle kliendi puhul ja miks?</i> <i>Näidisküsimused: Kas kliendil esineb vaenulikku/ohtlikku käitumist? Kui esineb, mil määral? Mis kutsub esile vaenulikku või ohtlikku käitumist? Kas kliendil on olnud juhtumeid, kus ta on tekitanud kahju inimestele, loomadele või varale? Kas kliendil esineb mõtteid või fantaasiaid inimeste/loomade vigastamisest või vara kahjustamisest?</i>
SOOVITUSED: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi...</i>

ENNAST KAHJUSTAVA KÄITUMISE ESINEMINE
TEGEVUSVÕIME UURING JA PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Kas kliendil esineb ennast kahjustavat käitumist? Kui esineb, mil määral? Täpsustada millest tulenevalt on hinnatud ennast kahjustavat käitumist või selle puudumist?</i> <i>Näidisküsimused: Kas kliendil on esinenud suitsiidi katseid? Kas kliendil esineb enesetapumõtteid? Kas kliendil on esinenud enesevigastamisega seotud käitumist? Mida see näitab? Kas kliendil esineb enesevigastamisega seotud mõtteid või fantaasiaid? Mida see näitab? Kas ravimite tarvitamisel esineb kokkulepetest mitte kinnipidamist? Mida see näitab? Kas kliendil on probleeme talle määratud ravi järgimisega? Kas klient ja/või tema eestkostja leiab, et määratud ravist ei ole kasu? Miks?</i>
SOOVITUSED: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi...</i>

SÕLTUVUS ALKOHOLIST VÕI NARKOOTILISEST AINEST
TEGEVUSVÕIME UURING JA PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Milline on probleemi ulatus (tarbimise sagedus, kogused vm)? Kust info pärineb? Kas/Mida on tehtud sõltuvusest vabanemiseks? Kas alkoholismi on ravitud?</i> <i>Näidisküsimused: Kas kliendil esineb sõltuvust alkoholist või narkootilistest ainetest? Millest järelduvalt? Kui esineb, mil määral?</i>
SOOVITUSED: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi...</i>

VAIMSED VÕIMED
TEGEVUSVÕIME UURING JA PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Milline on kliendi otsuste vastuvõtmine, abstraktne mõtlemine, plaanide kavandamine ja elluviimine, vaimne paindlikkus ja olukorrale reageerimine? Kas kliendil esineb kognitiivseid probleeme? Kui esineb, milliseid ja mil määral ning mida need probleemid takistavad? Milline on kliendi tegevustahed? Milline on kliendi intellektuaalne areng? Millised on mälu funktsioonid, mõtlemisfunktsioonid? Milline on kliendi arvutusoskus, keele ja kõne seostamine, peen- ja jämemotoorika? Mida see näitab?</i>
SOOVITUSED: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi...</i>

ERIHOOLEKANDETEENUSE VAJADUS
<i>Kas klient vajab erihoolekandeteenust? Kui jah, mis põhjusel? Kui ei vaja, siis selliselt märkidagi.</i>
SOOVITUSED: <i>Klient vajab sellist erihoolekandeteenust, sest et.. (milliseid toimetulekuraskusi sellega lahendatakse/parendatakse)</i>
<i>Soovituste andmisel ja hindamisel tuleb arvestada erihoolekandeteenuse kriteeriume, mis on välja toodud lisa 2.</i>

2.2 REHABILITATSIOONIPLAANI B-OSA LASTE KOHTA⁴

LAST KASVATAVA ISIKU TOIMETULEK
TEGEVUSVÕIME UURING: <i>Vanemlikud oskused, õpitud abituse soodustamine (loodud on keskkond, kus lapsele ei ole tagatud õppimisvõimalusi - paelte asemel krõpsud, nõõpide asemel trukid, tualetitoimingud ainult vanemate kaasabil, iseseisva söömise võimaluse puudumine, ühistranspordi kasutamine ainult saatjaga), pereliikmete tugi, puhkuse võimalus vanematele, teadlikkus abivõimalustest, teadlikkus lisavajadustest, materiaalsed piirangud-soodustajad jne. Tuua välja probleemid, mis esinevad peres, õppimisel, suhtlemisel.</i>
<i>Näidisküsimused: Kas teadlikkus lapse erivajadusest ja vanemlikud oskused on piisavad? Millised on abi ja järelevalve tagamise võimalused (teise isiku näol, materiaalsed võimalused)? Kas on tugivõrgustik, kes sinna kuuluvad ja milles seisneb võrgustiku abi? Kas last kasvataval isikul on endal erivajadusi ja kuidas need mõjutavad rolliga toimetulekut?</i>
PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Näide: Uuringust selgus, et laps ja pere alles kohanevad erivajadusega.</i>
SOOVITUSED: <i>Kuhu või kelle poole pöörduda abi saamiseks? Mis teenust soovitatakse? Näide: Vajalik sotsiaalnõustamine erivajadustega toimetulekuga kohanemiseks ja lapse</i>

⁴ Kõik nõutud andmed peavad saama kajastatud. Juhul, kui näiteks ei ole võimalik tuvastada kliendi perekonnaseisu, siis selliselt tuleb ka märkida.

vanemate vanemlike oskuste arendamiseks. Vanemad vajavad lisateadmisi ja oskusi last toetavaks tegevuseks tema probleemkäitumise korral.

PROBLEEMID (parem: hinnatud vajadused, lahendusvajadus):

Klienditöös on soovituslik mitte kasutada sõna „probleemid“, vaid keskenduda kliendi tugevustele ja võimekusele. Milliseid kliendi probleeme on võimalik sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusega lahendada?

Näiteks: Toimetulekut igapäevaeluga ja õppimisega takistavad diagnoosist tulenevad eripärad. Marjal puudub ajataju, kiire väsimine, suur unevajadus, vajab elementaarsetel enesehügieenitoimingutel suunamist ja järelevalvet. Põhikooli lõpetamise järgselt ei ole selged edasi õppimise või töötamise võimalused.

EESMÄRGID ehk **TULEMUSED**: mida me soovime saavutada. Läbi teenuse/ programmi saadavad sotsiaalselt tähendusrikkad muutused teenuse kasutajate jaoks. Üldiselt defineeritud oodatavad muutused teadmistes, oskustes, suhtumistes, käitumises, olukorras või staatuses. Muutuste mõõtmine, jälgimine ja seoste loomine peaks toimuma loomuliku tööprotsessi osana:

Rehabilitatsiooni üldeesmärk peab olema mõõdetav, ajaliselt määratletav ja reaalselt teostatav. Eesmärk peab olema püstitatud kliendikeskselt ja hinnatud konkreetse kliendi keskselt.

Näide 1: Koostöös võrgustikuga on koostatud Marjale päevakava, millest kõik osapooled lähtuvad. Rehabilitatsiooniprotsessi käigus õpetatakse oskuseid enesehügieeniga iseseisvaks toimetulemiseks. Põhikooli lõpetamise järgselt on Marja asunud edasi õppima või siseneb tööturule.

Kirjeldatud eesmärgi võib jagada alaeesmärkideks.

LOODETAV (oodatav) TULEMUS:

Mida konkreetne klient arvestades konkreetseid võimalusi konkreetse aja jooksul oleks valmis saavutama selleks, et parendada oma eluga toimetulekut.

Näide: Marja päevakava on stabiilne ja struktureeritud ning sellest peetakse kinni nii koolis kui kodus. Marja suudab suunamisel sooritada iseseisvalt enesehügieenitoiminguid rehabilitatsioonitsükli lõpuks. Põhikooli lõpuklassi kevadeks on Marjal sooritatud Hamet test ja läbitud karjäärinõustamine ning karjääriplaanid on selged.

Soovitavalt tuua välja ka konkreetset edukuse indikaatorid. Need on abiks eesmärkide võimalikult selgelt sõnastamisel.

INDIKAATORID- need, mida me kasutame, et kursil püsida. Spetsiifilised, jälgitavad, mõõdetavad omadused, tegevused või seisundid, mis näitavad kas oodatud muutus on toimunud.

3. REHABILITATSIOONIPLAANI (sh rehabilitatsiooniprogrammi⁵) C-OSA (TEGEVUSKAVA)⁶

3.1 Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse raames osutatav üksikteenus (teenus), tegevus või meede	Teenuse või tegevuse kood	Teenuse-, tegevuse- või meetmega seotud otsesed eesmärgid (rehabilitatsiooni alaeesmärgid) ⁷	Tegevused eesmärkide saavutamiseks	Teenuse osutaja/teenust vahetult osutava spetsialisti eriala	Teenuse planeeritud maht tundi	Teenuse osutamise minimaalne sagedus (nädalas, kuus, aastas) ja maht tundi	Kliendi eluga toimetulekust lähtuvalt teenuste osutamise kestus ja vajadusel ajaline järjestus
Rehabilitatsioonivajaduse hindamine ja rehabilitatsiooni planeerimine	1001						
Füsioterapeudi teenus ⁸	2001						
Sotsiaaltöötaja teenus ⁹	2004						
Logopeedi teenus ¹⁰	2013						

⁵ Rehabilitatsiooniprogrammi puhul kantakse programmi nimetus, tegevused või meetmed, eesmärgid jm C-osale analoogselt rehabilitatsiooniplaani C-osale, tabelit võib vastavalt programmile kohandada

⁶ Tegevuskava peab sisaldama teenuseid ja alaeesmärke, mis on vastavuses üldeesmärgiga st mõõdetavad, ajaliselt määratletavad ja realselt teostatavad. Rehabilitatsiooniplaan ei saa olla koostatud eesmärgil, et klient võib kunagi tulevikus võib olla vajada mingit teenust. Teenuse vajadus peab olema selgunud ja konkretiseerunud hindamisprotsessi käigus. Tegevuskavasse jätta alles vaid need teenused, mida kliendile vaja. Ülejäänud read võib kustutada.

⁷ Alaeesmärgid peavad olema kooskõlas üldeesmärgiga, hinnangute põhjendustega ja soovustega ning mõõdetavad, ajaliselt määratletavad ja realselt teostatavad. Näiteks kui probleemid, üldeesmärk, loodetav tulemus on seotud hariduse omandamisega või õpioskuste arendamisega, peab olema hinnatud õpikeskkonda ja protsessi ning peab rehabilitatsiooniplaanis olema välja toodud üldeesmärgiga seotud õpikeskkonna ja protsessiga seonduv abivahendite vajaduse või selle puudumise hinnang ja võimalik soovitus.

⁸ Füsioteraapia teenus peab toetama kliendi eluga toimetulekut. Juhul, kui füsioteraapia eesmärk on lai ja üldises sõnastuses, mis hõlmab ealist arengut, peab rehabilitatsiooniplaanis olema välja toodud, mis kliendi praeguses ealises arengus ei ole normipärane ja miks ning kuidas kõrvalekalle takistab kliendi argipäevas toimetulekut.

⁹ Soovitame pöörata tähelepanu sellele, kuidas sotsiaaltöötaja lisaks toetuste ja teenuste kättesaadavusele ja ametiasutustega suhtlusele saaks klienti toetada sotsialiseerumisel.

¹⁰ Logopeedi teenus peab toetama kliendi eluga toimetulekut. Juhul, kui logopeedi eesmärk on lai ja üldises sõnastuses, mis hõlmab ealist kõne arengut, peab rehabilitatsiooniplaanis olema välja toodud, mis kliendi praeguses ealises kõne arengus ei ole normipärane ja miks ning kuidas kõrvalekalle takistab kliendi argipäevas toimetulekut (Kas mõne hääliku korrigeerimine omab olulist tähtsust kliendi eluga toimetulekul?).

3.2 Muud teenused, mis on rehabiliteerimist toetavad	Teenusega seotud otsesed eesmärgid (rehabilitatsiooni alaeesmärgid)	Tegevused eesmärkide saavutamiseks	Teenuse osutamise sagedus (nädalas, kuus, aastas)	Teenuse maht tundides	Kliendi eluga toimetulekust lähtuvalt teenuste osutamise ajaline järjestus ¹¹	Teenuse osutaja/teenust vahetult osutav spetsialist
Erihoolekandeteenus (nimetada milline)						
Tugiisikuteenus ¹¹						

OLEN TEADLIK REHABILITATSIOONIPLAANIS ANTUD HINNANGUTEST JA TEGEVUSKAVAST NING NÕUSTUN NENDEGA.

Spetsialisti 1 nimi, allkiri ja kuupäev
Spetsialisti 2 nimi, allkiri ja kuupäev
Spetsialisti 3 nimi, allkiri ja kuupäev

OLEN TEADLIK REHABILITATSIOONIPLAANIS ANTUD HINNANGUTEST JA TEGEVUSKAVAST, NÕUSTUN NENDEGA NING TÄIDAN TEGEVUSKAVA.¹²

Teenuse saaja või tema seadusliku esindaja nimi ja allkiri ja allkirjastamise kuupäev.

Rehabilitatsiooniplaani koostamise ja kehtivuse aeg:

¹¹ Näiteks tugiisiku teenus kuni erihoolekande teenusele saamiseni või lapsehoiuteenus kuni põhikooli lõpetamiseni igal koolivaheajal jmt.

¹² eesmärgid ja tegevused võib kliendile kätte anda lihtsustatud kujul - kliendile arusaadavas keeles, see aitab tal mõista, miks tal üldse on rehabilitatsiooniplaan vajalik ning mis on tema kohustused eesmärkide täitmisel

4. REHABILITATSIOONIPLAANI D-OSA (teenuse tulemuslikkuse põhjendatud hinnang)²⁵

REHABILITATSIOONI EESMÄRGI SAAVUTAMISE TULEMUS
TEGEVUSVÕIME UURING: <i>Uuriti mida, kuidas?</i> <i>Näiteks võib siin välja tuua mis üksikteenuseid ja mis ajavahemikus klient sai, kuidas nende üksikteenuse osutamine klienti/kliendi võrgustikku mõjutas, jne.</i>
PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Näide: Rehabilitatsiooniplaanis püstitatud eesmärk: Alkoholi tarvitamine on vähenenud, suudab olla tööpäeval kaine. Klient käib tööl. Eesmärgi saavutamise tulemus: Klient ei soovinud asuda tööle täistöö ajaga. Leidis, et ei ole selleks valmis ning puudub piisav enesedistsipliin. Tagasilangus sõltuvuskäitumises.</i> <i>Siin saab kasutada loodetava (oodatava) tulemuse indikaatorite põhist hindamist.</i>
SOOVITUSED EDASISEKS: <i>Eesmärkide saavutamise mõõtja ja tulemuste hindaja saab siia märkida edasised soovitud, mis selgitavad kliendile ja järgmisele teenuse osutajale (ka rahastajale) mida oleks kliendile juurde vaja või mis jääb kliendile iseseisvaks tööks või kuhu vaja edasi pöörduda.</i> <i>NÄITEKS: Rehabilitatsiooniprotsessi jätkumine ei ole vajalik, kuna klient saab psühholoogi teenust perearsti kaudu ja logopeedi teenust koolist.</i>

PÕHILISED ASJAOLUD, MIS SOODUSTASID REHABILITATSIOONIPLAANIS ETTENÄHTUD TEGEVUSTE ELLUVIIMIST
TEGEVUSVÕIME UURING: <i>Uuriti mida, kuidas?</i>
PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Uuringust selgus, et sellepärast on nii</i>
SOOVITUSED EDASISEKS: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi.... Eesmärkide saavutamise mõõtja ja tulemuste hindaja saab siia märkida edasised soovitud, mis selgitavad kliendile ja järgmisele teenuse osutajale (ka rahastajale) mida oleks kliendile juurde vaja või mis jääb kliendile iseseisvaks tööks või kuhu vaja edasi pöörduda.</i>

PÕHILISED ASJAOLUD, MIS TAKISTASID REHABILITATSIOONIPLAANIS ETTENÄHTUD TEGEVUSTE ELLUVIIMIST
TEGEVUSVÕIME UURING: <i>Uuriti mida, kuidas?</i>
PÕHJENDATUD HINNANG: <i>Uuringust selgus, et sellepärast on nii</i>
SOOVITUSED EDASISEKS: <i>Selleks, et lahendada seda, tuleb teha selliseid tegevusi... Eesmärkide saavutamise mõõtja ja tulemuste hindaja saab siia märkida edasised soovitud, mis selgitavad kliendile ja järgmisele teenuse osutajale (ka rahastajale) mida oleks kliendile juurde vaja või mis jääb kliendile iseseisvaks tööks või kuhu vaja edasi pöörduda.</i>

Spetsialisti 1 nimi, eriala ja allkiri
Spetsialisti 2 nimi, eriala ja allkiri

²⁵Plaani D-osa koostatakse teenuse lõppemisel, kui esitatakse lõppuarve. D-osa koostatakse nende plaanide kohta, mille koostamist alustati 31.03.2014 ja hiljem. D-osast ärakiri esitatakse SKA-le koos lõppuarvega ja originaal antakse/edastatakse kliendile.